

Rugsėjo pirmoji Rimdžiūnuose

Visi rugsėjo pirmosios šventės dalyviai drauge prie mokyklos.

A. Augulio nuotr.

„Ar girdėjai – skambėjo skambutis... Vadovėliuose nubudo raišdės. Į klases plačiai atvėręs duris grįžta vasaros takais rugsėjis“ – šiais žodžiais rugsėjo pirmosios šventę Rimdžiūnų vidurinėje mokykloje lietuvių mokomąja kalba pradėjo moksleiviai Auksė Lukša ir Aleksandras Beliačic. Per šventę buvo sugiedoti Baltarusijos ir Lietuvos Respublikų himnai.

Laikiniai einanti direktorės pareigas Liudmila Apanovič prabilo padėkos žodžiais ir pasveikino visus susirinkusius į jautią, gražią aikštelę prie mokyklos, palinkėjo visiems stiprybės, supratimo ir pasidžiaugė profesionaliu mokytojų kolektyvu.

Geriamieji svečiai ambasadoriai Andrius Pulokas ir ministrė patarė-

ja Irena Ūsaitė iš Lietuvos ambasados Baltarusijoje atvyko su dovanomis. Ambasadorių iki širdies gilumos sužadino būrys pirmokų, kuriems ir įteikė pirmokų pasus – dokumentus, atveriančius kelią į mokyklą ir palinkėjo nešioti Lietuvos vardą širdyje, kur jie bebūtų.

Bendros Baltarusijos – Lietuvos įmonės „Lietuvių kultūros, švietimo ir informacijos centro“ direktorė Virginija Tarnauskaitė pažadėjo pagerinti mokinių, gyvenančių bendrabutyje, buitį, bet paprašė, kad dovanoti daiktai būtų saugiai ir gerai prižiūrimi.

Astravo rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas Viktoras Svilo pasveikino visus su Rugsėjo pirmąja ir kvietė išsaugoti šios mokyklos savitumą.

Astravo rajono vykdomojo komiteto švietimo, sporto ir turizmo darbuotoja Žana Lavreckaja įteikė Pagyrimo raštą matematikos mokytojai Liudmilai Dymčenko, kuri yra ir viena iš šios mokyklos kūrėjų.

Tarptautinio „Gervėčių“ klubo pirmininkas Alfonsas Augulis padovanojo pirmokams kuprines su mokykliniais reikmenimis, palinkėjo visiems sėkmės ir pažadėjo artimiausiu metu surengti mokiniams ir mokytojams turistinę kelionę.

Dėkojame sveikintojams už gražius žodžius, dovanas ir linkėjimus.

Nukelta į 2 psl.

Pelesa šventė Šv. Liną ir lietuvių kultūros dieną

Po Šv. mišių visi drauge prie bažnyčios.

Autorės nuotr.

Rugsėjo 25 dieną į Pelesą skubėjo ne tik patys pelesiškiai, aplinkinių kaimų gyventojai, bet ir Voronovo rajono valdžios atstovai, svečiai iš Gardino, Minsko, Lydos ir Vilniaus. Peleos Šv. Lino bažnyčia šventę atlaidus, kuriuose pirmąkart dalyvavo ir visos Baltarusijos katalikų bažnyčios vadovas arkivyskupas Minsko-Mogiliovo metropolitas Tadeušas

Kondrusevičius. Koncelebruodamas šventąsias mišias, sakydamas pamokslą arkivyskupas pasidžiaugė, kad jam tenka garbė pirmąkart lankytis tokia unikaliame lietuviškame kampelyje, kaip Pelesa, tarsi pačioje Lietuvoje, kurioje jis baigęs kunigų seminariją, išmokęs lietuvių kalbos. Po mokslų baigimo jam tekę dirbti Gardine, Maskvoje, o dabar Minske, bet

lietuvių kalbos neužmiršęs, tik šiek tiek primiršęs, todėl atsiprašęs dėl savo kalbos nesklaidumų, nors jo ekscelencija kalbėjo puikia lietuvių kalba. Arkivyskupas džiaugėsi, kad Peleos lietuviams taip gerai sekasi išlaikyti lietuviškąsias tradicijas, papročius, gimtąją kalbą ir gražiai gyventi su baltarusiais, lenkais. Jis prisiminė, kad kunigų seminarijoje mokėsi drauge su a.a. buvusiu Peleos kunigu Kastyčiu Petru Kriškūnkaičiu, jau atgulusiu amžino poilsio Peleos kapinėse. Garbusis svečias priminė mišių dalyviams, kad parapijos globėjas šventasis Linas buvo antrasis Romos katalikų popiežius po šventojo Petro, todėl šiai parapijai ypatinga garbė vadintis šio šventojo vardu. Garbė ir jaunuoliams, pakrikštytiems šiuo garbingu vardu. Jis atkreipė dėmesį, kad šiuolaikinis pasaulis tolsta nuo Dievo, pakeisdamas jį kitais „dievais“ – stadionais, koncertų salėmis, supermarketais, toldamas nuo dvasinio gyvenimo kryptamas prie materialaus, ir taip prarasdamas tikrąsias vertybes.

Nukelta į 2 psl.

Su mokslo ir žinių diena, mielieji!

Rugsėjis atskuba nešinas glėbiu rudeninių gėlių, spalvotų medžių lapų kilimu ir šiltomis, dar saulėtomis šių metų dienomis. Rugsėjis, tarsi pratęsiantis vasarą, tačiau mokyklinis skambutis jau kviečia į klases, į mokyklinius suolus ir moksleivius, ir mokytojus. Ne veltui rugsėjo pirmąją švenčiame Mokslo ir žinių dieną, o taip pat, žinoma, ir Laisvės dieną, mat, prieš dvidešimt penkerius metus rugsėjo pirmoji Lietuvoje buvo pirmoji diena be svetimos kariuomenės šalyje. Rugsėjo pirmąją paskutinis karinis ešelonas su okupacinės rusų kariuomenės kariais ir gink-

luote kirto Lietuvos – Rusijos sieną visiems laikams (viliamės!) palikdamas Lietuvos teritoriją. Džiaugiamės ir švenčiame šią dieną su ypatingu pasididžiavimu, pakilumu, ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje, kur tik bent vienas lietuvis bebūtų. Tad ir sveikiname visus lietuviškų mokyklų mokytojus, kur jie bedirbtų, begyventų – Pelesoje, Rimdžiūnuose, Gardine, Minske ar Lydoj, Ūsionyse, o gal Los Andžele ar Dubline, tebūna šviesios jūsų dienos, sumanūs, guvūs, žinioms imlūs mokiniai, išmintingi vadovai, draugiški bendradarbiai ir sveiki, protingi, supratingi šeimos nariai. Tebūna jums lengva kasdieninė darbų našta, ir ypatingai šiltos, džiugios šventės, tešildo, nors ir per atstumą, Tėvynė Lietuva. Su Jūsų ir mūsų visų švente, mielieji, būkite laimingi!

Marija Šaknienė
Redaktorė

Mokslo ir žinių diena Pelesoje

Vasara, dosniai lepinusi mus malonia šiluma, netikėtai pasitraukė, ir jos vietą užėmė rugsėjis, atsinešdamas gaivią rasą ir atvėsusius rytmečius. Rugsėjo 1-oji – tai pirmasis skambutis, jaudulys, daugybė gėlių, baltų kaspinėlių ir, aišku, pirmosios pamokos. Nekantariausiai šios šventės laukia tie, kas pirmą kartą peržengs mokyklos slenkstį – pirmokai. Tikriausiai neatsirastų žmogaus, kuris neprišimintų pirmojo skambučio, pirmosios mokytojos, savo mokyklos draugų, su kuriais prasidėjo kelias į suaugusiųjų gyvenimą.

Kartu su pirmąją rudens diena prasidėjo ir naujieji mokslo metai – įdomi, nors ir ilga, kartais nepaprasta, kelionė į žinių pasaulį. Peleos vidurinėje mokykloje lietuvių mokomąja kalba rugsėjo 1-ąją kartu su mokiniais bei mokytojais susirinko ir gausus būrys mokinių tėvų bei artimųjų.

Šventinis rugsėjo pirmosios renginys prasidėjo tradiciškai –

Baltarusijos Respublikos ir Lietuvos Respublikos himnais.

Tad – labas rytas rugsėjui.

Labas rytas mokytojui – jaunam ir žilstelėjusiam.

Labas rytas mokiniui – mažam ir paūgėjusiam,

Labas rytas tą mokinį atlydėjusiam – tėčiui, mamai, močiutei, globėjui.

Labas rytas kiekvienam gerbiama mūsų šventės svečiui.

Po šių sveikinimo žodžių kalbėjo mokyklos direktorius Jonas Matiulevičius, kuris kartu pristatė ir atvykusius svečius. Šiais metais į šventinį renginį atvyko Lietuvos Respublikos konsulato Gardine generalinis konsulas Genadijus Mackelis kartu su darbuotojais: Mindaugu Damijonaičiu, Rita Vitkūniene, Viktoru Sudvojumi. Taip pat mokykloje svečiavosi ir Varanovo rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas socialiniams klausimams Andrej Karpovič bei Baltiškių apylinkės pirmininkė Marija Skorb. Visi svečiai kalbėjo šiltus, nuoširdžius žodžius, visus sveikino bei linkėjo įdomių, kūrybingų naujųjų mokslo metų.

Nukelta į 2 psl.

Pirmokai su savo mokytoja Irina Oleinik.

Autoriaus nuotr.

Pirmoji mokslo metų diena Ūsionių lituanistinėje mokykloje

Šventės tęsinys prie ežero. Autorės nuotr.

Rugsėjo 1-ąją dieną pradėjome 2016–2017 mokslo metus. Mokiniai susirinko gerai nusiteikę. Jų laukė ant stalų išdėliotos nuotraukos, diskai su filmu iš kelionės po LDK pilis Baltarusijoje. Vienas po kito atėjo ir tėvai, kaimo gyventojai keli užsuko.

Taigi mes ir pradėjome projekto pristatymu tėvams ir kaimo bendruomenei. Pasakojome, rodė-

me nuotraukas, pasižiūrėjome filmuką. Taip buvo atgaivintos prabėgusios dienos ir tai, ką pamatėme, patyrėme. O papasakoti buvo apie ką.

Labai smagu, kad ir studentai (buvusieji mūsų mokyklos mokiniai) atėjo. Tvirtai pažadėjo, kad sekmadieniais ateis ir jie į mokyklą, nebent nebus atvažiavę kada. (Šiomet taip pat lankė, kurie buvo

anksčiau išvažiavę.)

Mokyklą šiemet lankys 14 mokinių.

Po malonaus pasibuvimo, šventės, dar išėjome prie Ūsios ežero. Ten buvo saldus stalas, įvairūs žaidimai.

Aldona Misiūnienė
Mokytoja

Rugsėjo pirmoji Rimdžiūnuose

Atkelta iš 1 psl.

Rugsėjo pirmoji – tai mokyklos slenkstį peržengusių pirmokų ir po metų paliksiančių vienuoliktokų susitikimas. Pirmokėliai (klasės auklėtoja Svetlana Petrik) drąsiai žėrė eilėraščius ir džiaugėsi mokykla.

Šventę pajavairino ir staiga pasirodžiusi Boružė (Neringa Lukša), kuri pareiškė „Du sparneliai, du taškuoti, noriu skristi, o ne ropoti, noriu mokslo žinių paragauti“. Ji ir įteikė vienuoliktokams obuolių su linkėjimais.

Šaunūs penktokėliai Monika Petrik ir Ilja Dmitruk taip pat panoro pasveikinti pirmokus.

Monika: „Šaunūs pirmokėliai, linkime, kad būtumėte smalsūs, išradingi. Labai jaudinanti diena pirmokų ir vienuoliktokų tėveliams. Tėvų meilė – tai visiškas pasiaukojimas“.

Ilja: „Ten, kur beržas prie kelio, kur gimtinės takelis į mokyklą, prisiglaudus prie beržo paklausyk, kaip šlama tėvų ir mokytojų meile begaline, Jums vaikai. Ačiū jiems.“

Direktorės pavaduotoja Silvija Ruplienė į vienuoliktokus kreipėsi šiais žodžiais:

„Tiktai išėję į gyvenimo kelius,
Jūs neužmirškite šito krašto.“

Ir neužmirškite jūs šitų žmonių,
kurie jums laimės ir sėkmės linkėjo,

kurie jums širdį nešė dovanų,
ir į svajas įpynę Nemuno vėją“.

Silvija pakvietė ir folklorinio ansamblio „Žilvitis“ dalyves Mariją Mažeikienę, Valdą Jočienę ir Angelę Valienę sugiedoti „Gervėčių giesmę“, kurią visi iš širdies ir traukė.

Šventė baigėsi Auksės Lukšos pasakytais žodžiais:

„O, mūsų šventas lietuviškas žodi,
Kaip ramunė žemėj pražysta.
Iš gimtųjų viensėdžių ir sodžių
Tu skambėk stebuklingas ir didis
mūsų krašte ir mokykloje...“

Angelė Valienė
Rimdžiūnų lietuviškosios
vidurinės mokyklos mokytoja

Mokslo ir žinių diena Pelesoje

Atkelta iš 1 psl.

Šią vasarą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos, Lietuvos Respublikos Generalinio konsulato Baltarusijoje ir mokyklos administracijos dėka mokiniai dar kartą galėjo aplankyti Lietuvą ir pailsėti „Raganės“ stovykloje prie Baltijos jūros. Be to, mūsų mokyklos mokiniai turėjo galimybę pailsėti stovykloje „Romaška“, veikusioje Varanavo rajone.

Vieniems šis rugsėjis – pirmasis šioje mokykloje, o kitiems – jis paskutinis. Šiais mokslo metais mokyklos gretas papildė gausus pirmokėlių būrys. Mokyklos administracija visiems pirmokams įteikė pirmoko pasus bei Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos paruoštas dovanas. Taip pat juos pasveikino vienuoliktokai – būsimi abiturientai.

Praėjusiais mokslo metais brandos atestatus gavo 9 abi-

turientai. Keturi įstojo į Lietuvos aukštąsias mokyklas, kiti pasirinko studijas Baltarusijos aukštesiose ir aukštesniosiose mokyklose.

Šventės metu skambėjo eilės, muzika, dainos. Šventišką renginį organizavo lietuvių kalbos mokytoja Vilma Kvedaravičienė, lietuvių kalbos ir istorijos mokytojas Leonid Ivaško, 11 klasės auklėtoja Ramunė Zaičenkovaitė, priešmokyklinio ugdymo grupės mokytoja Tatjana Nedelko bei muzikos mokytojas Petras Rimkus.

Graži, maloni šventė baigėsi. Prasidėjo kasdienybė. Mokiniai – tai pamokos, įvairūs popamokiniai užsiėmimai, o mokytojai, kaip ir kiekvienais metais, darbuosis, sėdami savo auklėtinių širdyse ir protuose gerumo, žinių, išminties ir lietuviybės sėklas.

Sunkiausi egzaminai laukia ne mokykloje, o gyvenime, todėl norisi visiems palinkėti, kad būtumėte pasiruošę atlaikyti visus išbandymus. Tegul Jūsų gyvenime visada bus vietos išminčiai ir žinioms, kurios padės įveikti visas kliūtis!

Leonid Ivaško
Pelesos vidurinės mokyklos lietuvių mokomąją kalbą mokytojas

Mokslo ir žinių diena Pelesoje.

Autoriaus nuotr.

Pelesa šventė Šv. Lino ir lietuvių kultūros dieną

Šv. Lino atlaidų procesija.

Autorės nuotr.

Atkelta iš 1 psl.

Šventose mišiose dalyvavo daugybė garbingų svečių. Tai praėjusį mėnesį paskirtasis Lietuvos Respublikos ambasadorius Baltarusijoje Andrius Pulokas, Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Baltarusijoje, Gardine, Genadijus

Mackelis, vicekonsulas M. Damijonaitis, Užsienio lietuvių departamento prie Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos direktorius Vytautas Pinkus ir vyriausioji šio departamento specialistė Violeta Raulynaitienė, Voronovo rajono deputatų tarybos pirmininkas Viktoras Rojkas, rajono

vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas Andrejus Karpovičius bei rajono vykdomojo komiteto švietimo, sporto ir turizmo skyriaus vedėja Jelena Ganevič, Ideologijos, kultūros ir jaunimo reikalų skyriaus vedėja Jelena Jastremskaja, kaimyninių parapijų kunigai, kitų Baltarusijos lietuvių

bendruomenių atstovai – Minsko „Vyties“ pirmininkas Alfredas Keršys, Gardino „Tėvynės“ – Antanas Juodaitis, Lydos „Rūtos“ – Marina Mitiukevič, Gervėčių – Svetlana Petrik, Tarptautinio „Gervėčių“ klubo pirmininkas Alfonsas Augulis, buvęs Pelesos lietuviškosios mokyklos direktorius alytiškis Vytautas Bigaila su žmona Birute.

Atlaidams pasibaigus šventė persikėlė į lietuviškąją Pelesos vidurinę mokyklą, kuri surengė lietuvių kultūros dieną – tiesiog puikią šventę, įsiminusią ir svečiams, ir dalyviams bei vietos lietuvių bendruomenės „Gimtinė“, vadovaujamos mokyklos direktoriaus Jono Matiulevičiaus, nariams. Renginį, pasveikindamas susirinkusius ir pristatydamas atvykusius svečius pradėjo pats Jonas Matiulevičius. Direktorių prie mikrofono pakeitė mokyklos saviveiklininkai, pademon-

Arkiyvyskupas sutinkamas su duona ir druska.

A. Augulio nuotr.

stravę puikiai parengtą meninę programą Mokytojų ansamblis sudainavo ne vieną skambią lietuvišką dainą, mokinių – taip pat. Smagiai grojo ir dainavo ir mokinių kapela, vadovaujama mokytojo Petro Rimkaus.

Nukelta į 3 psl.

Pelesa šventė Šv. Liną ir lietuvių kultūros dieną

Atkelta iš 2 psl.

Jaunosius mokyklos dainorėlius ir muzikantus pakeitė Peleos kaimo močiūčių kvartetas, padainavęs lietuviškų ir baltarusiškų dainų, kurioms noriai pritarė ir kai kurie žiūrovai. Pelesiškėms močiutėms nenusileido ir Baltiškių moterys. Jas scenoje pakeitė svečiai iš Alytaus – „Džūkų versmė“, kuri šoko, dainavo, grojo nenuildama. Senoviniai šokiai „Korobuška“, „Abrūsas“ džiugino žiūrovų akis ir širdis, nepaliko abejingų ir dainos „Lietuvaitė“, „Raudoni šermukšniai“, „Bobų vasara“ bei kitos. Pasibaigus nuotaikingam koncertui keletą sveikinimo žodžių tarė garbieji svečiai. Arkivyskupas metropolitas T. Kondrusevičius kalbėjo: „Aš čia, Pelesoje, pirmą kartą ir nenusivyliau. Labai džiaugiuosi čia sutiktais žmonėmis, aktyviais, iniciatyviais, išlaikiusiais savo lietuviškuosius papročius. Čia yra mokykla, čia žmonės kalba lietuviškai. Tai labai svarbu. Minske taip pat atnaušijamos mišios lietuvių kalba ir ten yra lietuvių. Aš savo kunigišką išsilavinimą esu gavęs Lietuvoje ir visuomet palaikau lietuviškai kalbančius, nors sunku rasti lietuviškai kalbantį kunigą, daug dažniau sutiksi angliškai, itališkai kalbantį. Reikia padėkoti Lietuvos valdžios atstovams, naujam čia esančiam Lietuvos ambasadoriui, kad palaiko šiuos žmones. Malonu matyti lietuviškai kalbančius gyventojus, neužmiršusius savo šaknų. Juk žmogus be savųjų šaknų, kaip ir medis, kurio šaknys pakirstos, pasmerktas žūčiai. Džiaugiuosi, turėdamas galimybę su jumis susipažinti, iš arčiau pažinti. Ačiū jums už šią gražią šventę, ačiū už viską. Telaimina Dievas Pelesą ir jos gyventojus, telaimina Lietuvą.“ Lietuvos Respublikos ambasadorius Baltarusijoje, Minske, Andrius Pulokas sakė: „Iš tiesų, širdis dainuoja, nė nežinau ar aš namuose, Lietuvoje, ar čia, ačiū arkivyskupui už tokį gerą žodį. Tai šventė sielai. Aš taip pat Pelesoje lankausi pirmą kartą. Prieš tai teko pabuvoti Rimdžiūnuose. Ten turime šešis pirmokus, o čia, Pelesoje, septynis, tai yra labai daug ir tai puiku Pirmą kartą čia atvykęs jaučiuosi kaip Lietu-

voje. Jūs čia esate tikresni lietuviai, nei mes Lietuvoje. Labai džiaugiuosi, matydamas stiprią lietuvių bendruomenę, labai susitelkusių, lietuvišką mokyklą. Žinau, kad turite vietos valdžios palaikymą. Turite Lietuvos konsulatą Gardine, ambasadą Minske, tai yra jūsų namai, visada kviečiu į svečius, mes jus visada palaikysime. Gyvuokite, klestėkite, padėsime kiek galėsime visais jums rūpimais klausimais.“

Užsienio lietuvių departamento prie Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos direktorius Vytautas Pinkus kalbėjo: „Dėkui jums už šią gražią šventę, už švento Lino atleidus, taip gražiai sujungtus su šia švente. Žmonės išsivažinėjo po visą pasaulį, bet kur mes esame, ten ir Lietuva. Pažadu padėti jums visame kame, kur tik reikės, palaikysime ryšį su Lietuva, ačiū, kad puoselejšate papročius, tradicijas. Ačiū, kad ir palaikote ryšius tarp Lietuvos ir Baltarusijos tautų. Noriu palinkėti, kad ir jaunimas tęstų šias gražias tradicijas ir po daugelio metų čia atvažiuotų tai pamatyti. Sėkmės jums visiems.“

Generalinio konsulato Gardine konsulas Genadijus Mackelis: „Po ambasadoriaus kalbėti jau lyg ir nederėtų, bet ačiū už jūsų šventę, jūsų vienybę, puoselejšamas tradicijas. Šiuolaikinis pasaulis toks greitas, toks mobilus, kad mums labai reikia to vieningo širdies plakimo, kurį jūs čia turite, ačiū už tai. Laikykites, o mes visada jums padėsime.“

Voronavo rajono deputatų tarybos pirmininkas Viktoras Rojkas: „Čia ne paprasta vieta, neeilinis kaimas, čia – šalis šalyje. Lietuva Baltarusijoje. Mes labai džiaugiamės ir didžiuojamės turėdami tokią unikalią vietą – Lietuvos salelę. Ačiū šios šventės organizatoriams, mokyklos direktoriui Jonui Matiulevičiui. Man didelė garbė čia būti ir švęsti drauge su jumis.“ Jam pritarė ir kiti kalbėję rajono valdžios atstovai – Andrejus Karpovičius, Jelena Ganevič bei kiti.

Šventė baigėsi diskutuojant ir dalijantis nuomonėmis apie patirtus iššūkius prie šventinio pietų stalo.

Marija Šaknienė

Scenoje Peleos močiutės.

Autorės nuotr.

Tradicinė sporto ir turizmo šventė Pelesoje

Tradicinė sporto ir turizmo šventė Pelesoje.

Autoriaus nuotr.

Siekiant skatinti Peleos lietuvių bendruomenės narių fizinį aktyvumą, birželio mėnesį sėkmingai įvyko tradicija jau tapusi sporto ir turizmo šventė Pelesoje, kuri vyko mokyklos teritorijoje paruoštoje trasoje su įvairiomis užduotimis ir kliūtimis.

Šiame renginyje dalyvavo Klaišių, Baltiškių bei Peleos ir Rimdžiūnų vaikų ir jaunimo komandos.

Šventės pradžioje pasieniečiai demonstravo savo tarnyboje naudojamus įrankius. Taip pat visi susirinkę išvydo pasirodymą, kaip

tarnybinis šuo sulaiko pažeidėjus. Vėliau įvyko šventės atidarymas, po kurio buvo paskelbtas varžybų startas komandoms. Buvo organizuotos tinklinio, krepšinio, futbolo bei estafečių varžybos. Daugelis užduočių reikalavo komandinio darbo, išvermės ir jėgos, tačiau visos komandos šauniai susidorėjo su visomis užduotimis. Tradicinės sporto ir turizmo šventės metu daugumoje varžybų laimėjo Peleos vaikų ir jaunimo komanda.

Šio projekto dėka vietiniai lietuviai, jaunimas turėjo galimybę aktyviai sportuoti, varžytis tarpusavyje. Moksleiviai ir lietuvių bendruomenės nariai bei kiti projekto dalyviai aktyviai ir turiningai praleido laisvalaikį, įgijo vertingų patirties bei patyrė daugybę džiugių sporto ir turizmo šventės akimirkų. Pagrindinis projekto rėmėjas yra Kūno kultūros ir sporto departamentas (KKSD) prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

Leonid Ivaško

Peleos vidurinės mokyklos lietuvių mokomąja kalba mokytojas

Lietuvos mokykla ir mokytojai istorijos sūkuriose

Konferencijos akimirka. Kalba prof. Ona Voverienė.

Autorės nuotr.

Rugsėjo 1–4 dienomis Palangoje, VU konferencijų, seminarų ir poilsio centre Romuva Lietuvos moterų lyga surengė konferenciją „Lietuvos mokyklos vertybės ir mokytojai“. Rugsėjo 1-ąją buvo gražiai paminėta Lietuvos laisvės diena, 2-ąją – Palangos bibliotekoje, sausakimšoje salėje, dalyvaujant Palangos merui Šarūnui Vaitkui, Lietuvos seimo narei Vaidevutei Margevičienei, bibliotekos direktoriui Kęstučiui Rudžiui bei kitiems buvo pristatyta Lietuvos moterų lygos vadovės profesorės Voverienės parengta knyga apie Lietuvos Respublikos prezidentę „Dalia Grybauskaitė – tautos prezidentė“, kurią „Lietuvių godose“ jau esame pristatę.

Rugsėjo trečiąją dieną Romuvos konferencijų salėje įvyko kon-

ferencija, kurią moderavo pati Lietuvos moterų lygos vadovė profesorė Ona Voverienė. Renginio pradžioje profesorė išsakė savo nuostatus, kuriuos jai sukėlė kai kurių rinkimų į seimą maratoną pradėjusių partijų programos, nes jose švietimo klausimams skirtose dalyje nebeliko vietos tautiškučiai, lietuvybei, dėmesys vien technologijoms bei anglų kalbai. Ar tai neveda mūsų švietimo sistemos į aklavietę? – retoriškai klausė auditorijos prelegentė. Tokiame kontekste įspūdingai suskambo mokytojos istorikės Irenos Eigėlienės pranešimas „Prie Lietuvos pedagogikos ištakų“. Ją pakeitė mokytoja ekspertė iš Panevėžio Lionė Lapinskienė pateikė pranešimą „Kelias nuo Mokytojų seminarijos iki Panevėžio kolegijos“. Jame gvildentą temą pratęsė Gen. Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos prof. habil. dr. Algirdas Azubalis, nuotaikingai perskaitęs pranešimą „Mano mokytojai ir dėstytojai pokario metais“.

Antroje konferencijos dalyje, po kavos pertraukėlės pranešimą tema „Lietuvos mokslinės mokyklos“ perskaitė LMA Vrublevskių bibliotekos vyr. bibliografe dr. Birutė Railienė. „Pradinių mokyklų inspektorių vaidmuo tarpukario Lietuvos švietimo sistemoje“ pateikė pirmojoje dalyje jau kalbėjęs prof. hab. dr. A. Azubalis, pakeitęs renginyje negalėjusį dalyvauti dėl šeiminių aplinkybių pranešėją J. Norkevičių. Prisiminimais apie savo tėvus nepriklausomos Lietuvos mokytojus pasidalijo Nijolė Džugauskaitė. Pranešimą „Leonas Kuodys – mokytojas, kalbininkas, tautiškos spaudos dalyvis“ padarė panevėžiškis mokytojas – ekspertas Juozas Brazauskas, kartu pristatydamas savo ką tik išleistą knygą „Vietoj palikimo“. Konferencijos

Metas autografams.

Autorės nuotr.

pabaigoje vykusioje diskusijoje prieita išvada, kad, toldami nuo tautiškos mokyklos tradicijos, ugdydysime ne sąmoningą, protingą susipratęs pilietį, Lietuvos patriotą, o technokratą robotą, tautinėms vertybėms abejingą kosmopolitą. Prie to nuosekliai einama aklaui kopijuojant kitų šalių švietimo sistemas, pamiriant savąsias tautines tradicijas, istoriškai įgytas patirtis, šviesiausių mūsų protų palikimą. Neužmirškime šito, eidami prie balsavimo urnų eiliniuose rinkimuose į Lietuvos seimą, atiduokime balsus tiems, kurie pritarė prof. Stasio Šalkauskio nuomonei, kad „Tautos ir valstybės sutvarkymo lygis priklauso nuo politinių, geografinių, ekonominių aplinkybių ir sąlygų, tačiau, bene, labiausiai – nuo tautos narių dvasingumo bei tautinio sąmoningumo lygmenų. Tik tautiškas ir patriotizmas, pakeltas į moralinių dorybių laipsnį, yra vertingas ir visiškai patikimas tautos ramstis. Realizuotas mokykloje ir masėse jis tampa tiek patiem patriotams, tiek ir patriotiškai mylimai tautai tobulėjimo ir kultūros pažangos veiksniumi.“, kuri buvo visos konferencijos leitmotyvu. Skirstytasi sutarus artimiausią renginį, jau Vilniuje, skirti Alkoholiniu vaisiaus sindromu sergantiems vaikams, galimybę jiems pagelbėti paieškai.

Marija Šaknienė

Priešrinkiminis ganytojiškas laiškas

Brangūs tikintieji ir visi geros valios Lietuvos piliečiai,

Mūsų Tėvynė pradėjo antrąjį laisvo ir nepriklausomo gyvenimo dvidešimtpenketmetį. Tai – ypatinga mūsų tautos patriarchų, laisvės kovotojų brolių ir seserų dovana mums, pašauktiems toliau tęsti laisvos Lietuvos kūrimo darbą. Laisvė yra ne tik duotis, bet ir nuolatinė užduotis. Tai – mūsų dalyvavimas visuomenės gyvenime.

Netrukus į Seimą rinksime tuos, kurie atstovaus mus, kurdami ir tobulindami šalies įstatymus pagal rinkėjų valią. Kiekvieno laisvės ir demokratijos sąlygomis norinčio gyventi piliečio svarbiausia pareiga – dalyvauti parlamentarų rinkimuose, o per juos prisidėti prie krašto valdymo. Atlikdami savo pilietinę pareigą, liudijame meilę Tėvynei ir rūpestį jos ateitimi. Pagal krikščioniškąją sampratą pilietinė pareiga prilygsta pareigoms artimui ir bendrajam gėriui. Dėl šios priežasties kviečiame šią pareigą atlikti ir nepasiduoti nuogaštavimams, kad vienas balsas nieko nepakeis.

Verta priminti, kad pagal rinkimų į Seimą tvarką daugiamandatiuose apygardose kiekvienas iš mūsų galime pasirinkti kandidatus juos reitinguodami. Reitinguodami pareikšime savo nuomonę apie tai, kuriems kandidatams labiausiai dera patikėti itin atsakingas valstybės įstatymų leidėjų pareigas. Partijų sąrašuose galime rasti žmonių, kurie vadovaujasi bendražmogiškais ir krikščioniškais vertybėmis, būtinomis pilnaverčiam bet kurios demokratinės visuomenės egzistavimui.

Tam, kad krašte būtų vadovaujama teise bei klestėtų ekonomika, būtina moralinė kultūra. Tik ten, kur dauguma gerbia ir vertina kitą žmogų, klesti santarvė ir solidarumas, kurių šiandieninėje Lietuvoje kartais pritrūksta. Besąlygiška pagarba žmogui yra pamatinis demokratijos principas. Turi būti ginamas ir saugomas kiekvienas žmogus nuo savo prasidėjimo iki mirties, žmogus su negalia ar kenčiantis nepagydomą ligą. Artimo meilė prasideda šeimoje, grindžiama santuoka – vyro ir mo-

ters vienas kitam savęs dovanojimu. Valstybei svarbu padėti žmonėms, kurie savo atsakomybę paliudijo įsipareigodami vienas kitam ir savo vaikams. Tik jei kandidatas į Seimą gerbia ir aktyviai palaiko šias vertybes, jis suvokia pamatinę moralinės kultūros svarbą laisvai visuomenei.

Lietuvai reikia žmonių, kurie nepuola į pesimizmą ir nemano, kad ateitį lemia vien praeities nepasisekimai. Lietuvai reikia žmonių, galinčių tęsti laisvės kovotojų darbą – valstybės, kurioje visiems gera gyventi, kūrimą. Kandidatų sąrašuose ieškokime būtent tokių žmonių, o radę – balsuokime už juos, kad, išrinkti į Seimą, mus atstovautų. Būkime ne pasyvūs istorijos stebėtojai, bet jos aktyvūs dalyviai, suvokiantys, kad pagarba pamatinėms moralinėms vertybėms yra būtina sąlyga norint gyventi krašte, kurio taip troško laisvos Lietuvos kūrėjai.

Lietuvos vyskupai
2016 m. rugsėjo 30 d.

Ašmenos tragedija lietuvių širdyse

Alfonsas Augulis Ašmenos kapinėse prie lietuvių karių kapelių.

Marijos Šaknienės nuotr.

Daugelį kartų lankiausi Ašmenoje. Ir visada apsilankydavau kapinėse, kuriose palaidoti lietuviai kariai. Sovietiniais laikais mažai kam rūpėjo kapinių šiaurės rytų pakraštyje atskirame plotelyje apsamoję ir apleisti keistokos tik lietuviams kariams nustatytos formos cementiniai kryžiai. Apie tai plačiai pasakojau „Lietuvių godų“ 1999 metų lapkričio mėnesio numeryje. Siūliau pastatyti paminklą ir taip įamžinti čia palaidotų karių atminimą. Deja, nebuvo išgirstas mano balsas. Tiesa, kapai apšienauti, aptvarkyti, jais nuolat rūpinasi „Gervėčių“ klubas.

Šiaip lietuviai, atvykę į Ašmeną ar pro ją keliaujantys, į kapines neužsuka ir šio kampelio neaplanke, nes nieko nežino apie čia palaidotus Ašmenoje įvykusios tragedijos dalyvius. Trumpai priminsiu ją drauge su Ašmenos istorija.

Ašmena – senas Lietuvos miestas, įsikūręs abipus senojo Vilniaus – Minsko kelio kairiajame Ašmenos upės krante. Mieste įminti Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto, karaliaus Jogailos pėdsakai. Lankėsi Ašmenoje ir didieji Lietuvos kunigaikščiai Švitrigaila, Žygimantas Kęstutaitis. Kaip rašoma enciklopedijoje, Ašmenos vardas žinomas nuo 1040 metų. Net du kartus mieste pabuvojo Napoleonas.

Pagal Lietuvos – Sovietų Sąjungos 1920 metų sutartį Ašmena drauge su visa apskritimi buvo priskirta Lietuvai. 1920 m. rugsėjo 11 d. Ašmenos gyventojai prašė Lietuvos vyriausybę įkurti lietuvišką gimnaziją ir lietuvių kalbos kursus, tačiau Lenkijai sulaužius Suvalkų sutartį, gyventojų svajonės neišsipildė: Ašmena su visa apskritimi iki 1939 m. liko Lenki-

jos okupantų valdžioje. O 1944 m. Ašmenos miestas atitenka rusams, kurie ją priskiria sovietinei Gudijai.

1944 m. pavasarį Ašmenoje buvo įsikūręs generolo P. Plechavičiaus organizuotos Vietinės rinktinės Kauno pulkas. Vienas batalionas, vadovaujamas kavalerijos majoro Antano Andriūno išžygiavo į Alšenus ir juos pasiekė be kliūčių. 1964 m. išleistoje Broniaus Kviklio enciklopedijoje „Mūsų Lietuva“, rašoma: „Kitas dalinys, vadovaujamas majoro Petro Kėželio, patraukė į Grauziškes, bet 4 – amė kilometre buvo lenkų partizanų (tiksliau – Armijos Krajovos) staiga užpultas. Lietuviai patyrė nesėkmę ir vėl sugrįžo į Ašmeną. Iš čia netrukus viena kuopa buvo išsiųsta į Ašmenėlę, kur ją naktį iš gegužės 13 į 14 užpuolė lenkai. Per susirėmimą 22 lietuviai žuvo, o 3 buvo sužeisti. Dalį karių lenkai paėmė į nelaisvę. Žuvusieji kariai ir buvo palaidoti Ašmenoje, katalikų kapinėse, atskirame plotelyje.

Tai tokia skaudi Ašmenoje įvykusio tragedija. Tikiuosi, kad ji nebus visiškai užmiršta, kad lietuvių karių kapais rūpinsis ne vien Tarptautinis „Gervėčių“ klubas, jo vadovas Alfonsas Augulis, bet ir kiti lietuviai atras kelią į Ašmenos kapines, ras minutę stabtelėti prie galvas padėjusių lietuvių karių kapų, pagerbs jų atminimą, pasiūlys ar uždegs vėlinių žvakelę.

Ašmena

Bernardas Šaknys
Žurnalistas

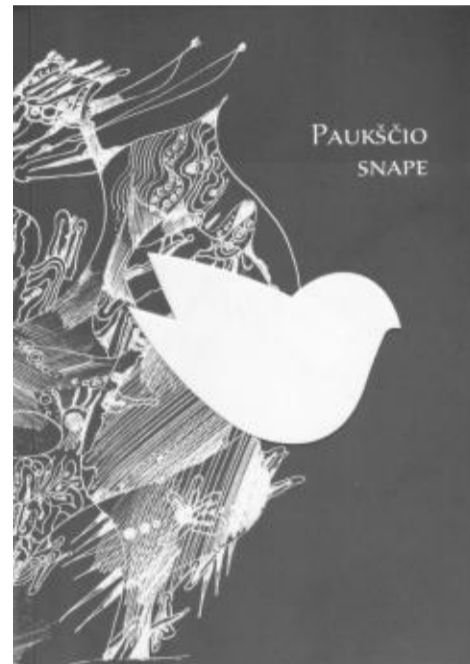
Knygų lentynos puošmena

Laikau rankose knygą – ne knygą, o tikrą meno kūrinį, pavadintą „Paukščio snape, o atvertus pirmąjį puslapį – žmogaus delne“. Taip, tai ta pati knyga, tarsi dviem pavadinimais, o iš tiesų vienu, tik išmaniai, meniškai pateiktu. Knygos sudarytoja – Rasa Bačiulienė. Knygoje – moterų bei vyrų pasakojimai, laiškai ir sapnai apie laukimą, nęstumą, gimtį, apie gimdymo patirtį, kuri kiekvieną kartą vis kitokia, nenusipėjama, nenusakoma. Knyga, kurioje persipynę realių patirčių pasakojimai, sapnai

ir mūsų tautos papročiai, tradicijos, susijusios su naujagimio atėjimu į šį pasaulį, jo sutiktuvės, laukimas ir pirmoji pagalba. Knyga, kurią turėtų perskaityti kiekvienas jaunas žmogus, besirenčiantis kurti šeimą, ketinantis susilaukti vaikų. Ją reikėtų dovauti kiekvienai jaunavedžių porai ir palinkėti ją perskaityti, įsigilinti į jos tekstus, juos perprasti, tuo labiau, kad jie kukliai, nepretenzingai, bet meniškai iliustruoti, patraukliai išdėstyti. Ši knyga neturėtų dulkėti, užmiršta knygų lentynos kamputyje, o švieste švieste, žydėte žydėti matomiausioje vietoje, būti tarp skaitomiausių ir mylimiausių. Moterų – motinų, vyrų – tėvų, šeimos židinių kuriančių jaunuolių.

Knygoje panaudoti dailininko Vlodo Žiliaus eskizai, ji išleista 2016 metais VŠĮ „Pamėginčius“, sklidina išminties ir gerumo. Telioka semtis jo mums visiems, skaitant šią nepaprastą knygą – dovana, tarsi mažą stebuklą ir iš jos mokyti.

Marija Šaknienė

Replika

Ar gebame saugoti tautos istorinę atmintį?

Nesustabdomai bėga laikas, tarsi upės vanduo vienus negrįžtamai nuskandindamas užmarštin, nebūtin, kitus išskeldamas ir išryškindamas tarsi švyturius, matomus iš labai toli ir ilgai. Štai ką tik minėjome Birutės Fedaravičienės 100-mečio jubiliejų, gėrėjomės iš spaudos ta proga išėjusia knyga apie ją „Su Lietuva širdy“ – džiaugėmės jos teikiamomis gausiomis Lietuvos istorijos žiniomis, tarsi neišsenkančia versme, o štai gyvenimui pasisukus šiek tiek kita kryptimi, dukrai Daliai, globojančiai ponį Birutę keičiant gyvenamąjį būstą be gailėsčio paliekami Birutei ilgus metus tarnavę baldai, kai kurie kiti ją supę daiktai. Gaila, bet ne visada mes suvokiame turto, kurį turime, vertę, tuo labiau ne piniginę jo išraišką, o dvasinę, istorinę kultūrinę. Taip atsitinka ir su Birutei priklausiusiais daiktais. Patys artimiausi žmonės ne visada pajėgūs įvertinti ir teisingai pasielgti su tomis vertybėmis, kurias turi savo žinioje. Argi neįdomu

būtų pažvelgti į rašomąją mašinėlę, kuria buvo spausdinami leidimai žydams patekti į Lietuvą, kuriuos vėliau sėkmingai gelbėjo garsusis Čijunė Sugihara? Ši mašinėlė gerai tarnavo ponai Birutei dirbant Vilniuje pirmajame Lietuvos konsulate lenkų okupacijos metais. Šimtai ir tūkstančiai laimingai išsigelbėjusių žmonių pavardžių ja atspausdinta, tad ar neatsirastų jai vietos bent viename iš Lietuvos muziejų? Kaip ir kukliems baldeliams, lydėjusiems Birutę jos ilgu prasingu gyvenimo keliu, menantiems jos veiklą, žmones, turėjusius garbės prisiliesti prie jų lankantis ieškant pagalbos pas Fedaravičius. Negi taip ir leisime nugarinti šiemis neįkainojamiems praeities liudytojams užmarštin, negrįžtamai laiko upėn? Ar mūsų tik tokia – mankurtiška atmintis – gyventi tik šia diena bei valanda? Atsibuskime!

Marija Šaknienė
„Lietuvių godų“ redaktorė